

Glasilno Društva Novo mesto
Izhaja četrtletno – 15. februarja, 15. maja,
15. septembra in 15. decembra
Odgovorni urednik: Marjan Ivan Moškon
Lektorira: Nina Štampohar
Letna naročnina 5 evrov,
člani dobivajo IZZIV brezplačno
Priprava za tisk: GRAFIKA TOMI
Tisk: TISKARSTVO OPARA

izziv

Novo mesto, 15. septembra 2012

Leto XI, številka 3

Stari Novomeščani si predstavljajo tržnico kot množico stojnic, na katerih kmetice iz okolice ponujajo lastni pridelek zelenjave, sadja, sira, masla, kislega zelja in repe, pa tudi kakšno domačo klobaso, kračo, hlebec lepo zapečenega kruha. Na sodobnem »mestnem trebuhu« je takih prijaznih ženic samo še za vzorec in tudi branje ni dosti več. Razcvetela pa se je ponudba potrošniškega blaga. Kakšni robi in katerim kupcem naj bi bila namenjena nova mestna tržnica, še ni čisto jasno, čeprav je to samo eno od bistvenih vprašanj. Zato tudi toliko pomislekov ... (Foto: Igor Vidmar)

Umestitev nove tržnice še vedno buri duhove

Spoštovani predsednik društva Novo mesto!

Kopijo pisma, ki sem Vam ga poslal maja letos, sem poslal tudi županu, ker mislim, da mora biti glede na svoj položaj obveščen. Predvsem zato, ker pristop k reševanju »mestne« tržnice na tem kraju že po laični presoji in s kančkom pameti ni strokoven. Umestitev je za Novo mesto vsaj dvakrat neutemeljena, prvič z zgodovinskega vidika kot prostor, ki je zgodovinski kulturni spomenik, in drugič ker ta prostor arhitekturno, krajinsko, prometno in v bodoče glede na rast prebivalstva ne zadovolji. Razen če ima občina toliko denarja, da se lahko spusti v to pustolovščino, ker bi rada dokazala, »da ima prav« – pa počakajmo, kako se bo stvari lotil nekdo na strokovno zadovoljivi ravni! Mene je strelilo, ko sem župana pred predstavitev predlogov vprašal, če je prebral moj dopis. Odgovoril je ne, da ni imel časa, da ga bo »jutri« prebral.

Ko sem v majskem Izzivu prebral članek

»Kdaj in kako do prenovljene mestne tržnice«, sem predsedniku društva Novo mesto napisal svoje mnenje in ga poslal v vednost tudi županstvu. Vendar ne vsega, ker so danes časi, ko lahko »ozko usmerjeni« laiki na videnje o tržnici gledajo drugače, bolj trgovsko in manj prostorsko. Seveda je tak pristop nerazčle-

njen, necelovit in ne upošteva dosedanjega razvoja mesta in prebivalstva, niti zgodovinskih vrednot, ki so naše izročilo. Cviček, četudi »božanski«, je le del naše zgodovine. In

ker občina ni strokovni razsodnik, ker ima zato druge ustanove, je pri tako odgovorni nalogi za ta primer nemoralno »ožemanje« nestrokovnega nadel. *Nadaljevanje na 2. str.*

Za mesto ni pravega posluha

Iščemo poti za dogovarjanje o upravljanju starega mestnega jedra

Potem ko je na pogovornem večeru Društvo Novo mesto (DNM) dalo prilo-

žnost javnosti, da pove, kaj je v starem mestnem jedru treba nujno spremeniti, iz-

Stara mitnica je ena najbolj trdovratnih mestnih sramot (Foto: Marijan Lapajne)

Bazar nevladnih organizacij

Društvo Novo mesto se bo tudi letos predstavilo na Bazarju nevladnih organizacij, ki bo potekal na Glavnem trgu v petek, 21. septembra popoldne, med 14. in 18. uro. S svojimi dejavnostmi pa se bo predstavila večina društev in drugih prostovoljnih organizacij, ki delujejo na območju mestne in sosednjih občin. Pelo se bo in plesalo, gra-

dila in spodbujala se bo zelena ekološka zavest, zadnja leta pa je na takih preglednih srečanjih tudi vse več takih pobud, gibanj in civilnih iniciativ, ki držijo ogledalo oblasti in opozarjajo na slabo urejene gnotne in druge pogoje delovanja.

BOBU BOB!

Rad zapisal bi v ustavo
fiskalno zlato pravilo.
Ima kaj manj težav
s prebavo,
kdor se hvali z zlato žilo?

Ivan Hrovatič

boljšati, popraviti ..., se je vendarle nekaj premaknilo. Nastalo je Gibanje za mestno jedro, bolj delavna je postala krajevna skupnost Center, stroka je pripravila seznam potrebnih strukturnih prostorskih, ekonomskih in socialnih sprememb za staro mestno jedro, člani DNM so se sešli z županom, prišel pa je tudi odgovor Mestne občine (beri Občinske uprave) z njihovimi mnenji, kaj se da narediti in česa ne.

Ker sta za upravljanje starega mesta odgovorna župan in občinska uprava, je naš upravni odbor (UO) z zanimanjem preučil njihove poglede in mnenja ter iskal predvsem dejavnosti, ki jih bo Mestna občina opravila za izboljšanje. *Nadaljevanje na 2. str.*

Nekdaj priljubljeno zbirališče meščanov, restavracija in hotel – zdaj samo še žalosten spomin (Foto: M. Lapajne)

Še o zanemarjenih mestnih hišah

Ali res skrb za razumno porabo proračunskih sredstev in prijaznejši pristop do občanov?

Društvo Novo mesto je konec letošnjega februarja na župana Mestne občine Novo mesto Alojzija Muhiča naslovilo tudi predlog, naj občina nemudoma sprejme odlok, na podlagi katerega bi lahko naložila lastnikom stavb primerna obnovitvena in vzdrževalna dela, če že občina ne poskrbi za njihov primeren videz, kadar in kjer nevdrževane zgradbe kvarijo pogled na naše mesto. Tak odlok lahko od 15. januarja 2008 sprejme vsaka slovenska občina, ko je bil uveljavljeno besedilo 6. člena Zakona o graditvi objektov. Društvo je namreč ocenilo, da Novo mesto kot prestolnica Dolenjske kvari kar nekaj poslopij, ki stojijo na najvidnejših in najbolj postavljenih krajih mesta (na Glavnem trgu, Kandijski cesti, Sokolski ulici ...).

Od župana smo 31. maja prejeli odgovor, v katerem piše: »Strokovna služba MO Novo mesto je /.../ v letu 2011 pričela s pripravami osnutka odloka /.../ Aktivnosti, ki bi jih morala /.../ izvesti kot podlago za pripravo odloka /.../ izdelava strokovnih podlag, s katerimi bi se izvedle strokovne analize in ocene, na podlagi katerih bi se pripravil seznam vzdrževalnih del na /.../ objektih, katere bi občina vključila v občinski odlok. Po ocenah /.../ bi bilo potrebno v občinskem proračunu za izdelavo podlag in odloka predvideti /.../ 40.000 do 50.000 EUR.« Zaradi racionalne porabe proračunskih sredstev

in občanom prijaznejšega pristopa bo občina pred pripravo odloka spodbujala in se dogovarjala z lastniki nevdrževanih objektov in podobno.

Iz tako dolgovezne obrazilne izhaja, da naše društvo zahteva neki »silno drag program« in naprežanje občinske uprave ter zapravljanje proračunskega denarja. Kaj takega nam seveda niti na misel ni prišlo. Zakon namreč ne zahteva drugega kot to, da občina v svojem odloku določi območja oziroma poslopja, na katerih je treba izvesti vzdrževalna dela, katera dela je treba izvesti oziroma merila za njihovo določitev in predvidi oceno stroškov. Županov odgovor torej izkazuje popolno nepoznavanje zakona ali pa pomeni odklanjanje skrbi za urejenost lastnega doma (za dom namreč štejejo v društvu naše Novo mesto). K takim mislim me napeljuje zneska (40.000 oz. 50.000 evrov). Prepričan sem namreč, da nobena od tistih šestih občin, ki so sprejele take odloke med letoma 2009 do 2011, ni porabila toliko denarja za njihov sprejem.

Kar zadeva mnenje ministrstva za okolje in prostor iz septembra 2011, na katerega se sklicuje župan in v katerem naj bi bila ocena o neustavnosti določb 6. člena zakona, pa samo moje stališče (kot dipl. pravnik), da lahko o ustavnosti ali neustavnosti zakona odloča le ustavno sodišče (nikakor pa ne upravni organ). Ker pa naj

bi bilo to ministrstvo tudi mnenja, da so določbe 6. člena zakona »težko izvedljive« v praksi, gre očitno za nezanimanje za urejanje naših naselij tudi na državni ravni. Drugače si težko razlagam dejstvo, da so se začeli ukvarjati na ministrstvu in v Skupnosti občin s to zadevo šele 3 leta in pol po pridobitvi možnosti, da jo uvedejo iz lastne izvirne pristojnosti (čl. 140 Ustave RS).

Če bi bila naša občina naravnana tako, da bi prvenstveno skrbela za dobro počutje svojih občanov, bi vsekakor morala »počistiti« mesto že davno prej, ko se je lotevala nekaterih »odmevnih« načrtov, ki so jo stali precej več, kot bi znašali stroški predlaganega odloka in njegovega izvajanja. Dolga leta od osamosvojitve Slovenije je bila Mestna občina Novo mesto popoln gospodar svojega prostora in bi bilo lepo in prav, da bi z njim ravnala kot vsak dober gospodar. Tako bi bila do občanov, ki ne skrbijo za svoja poslopja, vsekakor že dolga leta lahko prijaznejša in bi jih spodbujala k rednemu vzdrževanju, kar naj bi počela šele zdaj (po napovedi župana v odgovoru našemu društvu 31. maja 2012) namesto sprejema predlaganega odloka.

ANTON ŠKERLJ

Za naslov:

Proračun močno zaostaja

Zanimivosti s predpocitniške seje občinskega sveta

Pred počitnicami so svetniki občinskega sveta Mestne občine Novo mesto sprejeli Odlok o gospodarskih javnih službah v Mestni občini Novo mesto. Svetnica Mojca Novak je sicer podala predlog za ustanovitev Zavoda za vzdrževanje in upravljanje starega mestnega jedra, vendar ta ni požel navdušenja. Prevladovalo je mnenje, da Zavod za vzdrževanje in upravljanje starega mestnega jedra ne more opravljati gospodarske javne službe.

V Društvu menimo, da bi moral biti to zavod z gospodarsko dejavnostjo, da bi lahko upravljal premoženje v javnem interesu, in ne vidi ovir za njegovo ustanovitev v zakonih.

Kot vsako leto občinski proračun tudi v letošnjem polletju (januar–junij 2012) ni dosegel želenih prihodkov in odhodkov, zlasti ne v transfernih prihodkih. Uresničitev teh prihodkov je odvisna od uresničitve načrtov, sklenjenih pogodb, dogovorjene višine sovlaganj in napredovanja izgradnje načrtovanih naložb v proračunu Mestne občine Novo mesto. Ti proračunski prihodki so uresničeni le z 19 %, ne da bi bilo v gradivu za sejo občinskega sveta pojasnjeno, zakaj tako skromen uspeh, saj je obseg naložbenih odhodkov (29,6 %) in odhodkov naložbenih transferjev (48,8 %) neprimerno višji.

Tudi drugi nedavčni prihodki (postavka 7141), ki se morebiti navezujejo na vlaganja, so doseženi v zadovoljivi višini (70,21 %) in v obrazložitvi je celo navedeno, da so to vplačila komunalnih prispevkov. V gradivu je tudi zapisano, da so za naložbe potrebni dodatni, novi viri za vlaganja. Vprašanje je, zakaj so transferni prihodki uresničeni le 19-odstotno. Naložbe, ki se plačujejo iz transfernih prihodkov, pomembno vplivajo na kakovost življenja in dela v Novem mestu, zato naj svetniki pojasnijo in povedo, katere načrtovane naložbe se ne uresničujejo, katere pogodbe zanje še niso sklenjene in kakšen potek uresnitve je predviden do konca leta.

V prikazu odhodkov proračuna je razvidno, da so plače javnih uslužbencev dosežene s 53,22 %, zadolževanje pa s 100 %. Svetniki pa so tudi sprejeli predlog pravilnika o plačah, sejinah in drugih prejemkih občinskih funkcionarjev, članov delovnih teles občinskega sveta, članov svetov ožjih delov občine ter članov drugih organov Mestne občine Novo mesto, ki praviloma viša tovrstne prejemke upravičencem. Slovenija je sprejela Zakon o uravnoteženju javnih financ, vendar svetniki niso povedali, kako bodo določbe tega zakona vplivale na proračun Mestne občine Novo mesto v letih 2012 in 2013!? Zlasti je to pomembno za uresničevanje programov tistih javnih zavodov, ki so povezani z izobraževanjem in turistično ponudbo Novega mesta (Knjižnica Mirana Jarca, varovanje kulturne dediščine, univerzitetni programi in univerzitetni kampus, zavod za turizem ...). Javnost bi morala biti seznanjena s posledicami (načrtom) uveljavljanja omenjenega zakona na svojem območju pa tudi o ukrepih, ki so jih ali jih bodo svetniki sprejeli, da bodo zaščitili uresničevanje načrtovanih programov (nakup knjig za knjižnico, novi visokošolski programi, turistične prireditve ...).

Za kakovosti življenja in dela v Novem mestu so svetniki podali zanimive pobude, kot sta postavitev polnilnic za električne avtomobile in prepoved tovornega prometa po Kandijski cesti. Upamo, da jih bo župan upošteval pri načrtovanju svojega letnega dela oziroma dela občinskega sveta in uprave, tako da bodo svetniki vedeli, kdaj približno bodo uresničene. Na posebni spletni strani za pobude pa naj dodajo možnost časovnega spremljanja: datum sprejetja pobude, datum načrtovane uresnitve in datum dejanske uresnitve. Dobro pa bi bilo vnesti tudi ime in priimek neposredno odgovorne (ne objektivno odgovorne) osebe.

JOŽA MIKLIČ

izziv